

CTI jelentés

A Solarwinds incidens

Bevezetés

2019 végén, 2020 elején kirobbant világjárvány hatalmas változást hozott az informatika világában. A fertőzés terjedésének lassítása érdekében törekedett mindenki minimalizálni a fizikális kontaktust és így elkerülni a megfertőződést is. Az internet, amelynek legfőbb célja a kommunikáció különböző informatikai rendszerek között, megfelelő eszköz arra is, hogy kontaktus nélkül juttassunk el információkat a világ egyik feléből a másikba, a másodperc tört része alatt. Így a világon szinte minden országban **megkezdődött a teljes életünk internetre költöztetése**. Az iskolai **oktatási rendszer** interneten keresztül folytatta működését, a cégeknél bevezetésre került **"home office"** munkarend. Ezek a folyamatok hirtelen kezdődtek meg és sok cégnél nem volt megfelelően kiépítve az infrastruktúra, amely a biztonságos távoli hozzáférést biztosította volna dolgozók számára. Így a figyelem az üzemeltetési szakemberekre összpontosult, akik versenyre kelve az idővel, megpróbálták felkészíteni a meglévő rendszereket a **biztonságos távoli munkavégzésre**. Így történhetett meg, hogy amíg a szakemberek nagyban építették a biztonságot nyújtó "falakat", addig a támadók kihasználták ezt a helyzetet és szabadon garázdálkodtak a kibertérben. Ennek eredményként robbant ki a **SolarWinds botrány** is.

Tartalomjegyzék

A SolarWinds-ről röviden	3. oldal
Incidensek	4. oldal
Technikai részletek	7. oldal
Kármentés	11. oldal
Az amerikai belpolitikai helyzet és az incidens közti összefüggés	12. oldal
A támadás következménye	13. oldal

A SolarWinds-ről röviden

A SolarWinds egy 1999-ben alapított amerikai cég, amely a **hálózatok és informatikai infrastruktúrák** folyamatos menedzselésére szakosodott. A cég legsikeresebb terméke az **Orion platform**, több mint 300.000 ügyfél használja.

Az Orion-t a **teljes informatikai infrastruktúra központi menedzselésére** tervezték, rendelkezik hálózati forgalom, szerverek, valamint szolgáltatások monitorozására alkalmas modulokkal. Ezt a terméket nem csak a multi cégek használták a több ezer számítógéppel és szerverrel rendelkező infrastruktúrájuk kordábantartására, hanem amerikai állami szervezetek is. Ezek közé tartozik az amerikai Külügyminisztérium, Belbiztonsági minisztérium, Energiaügyi minisztérium, emellett a Nemzeti Nukleáris Bizottság, Kiberbiztonsági és Infrastrukturális Ügynökség, Egészségügyi Minisztérium és a Kereskedelmi Minisztérium is.

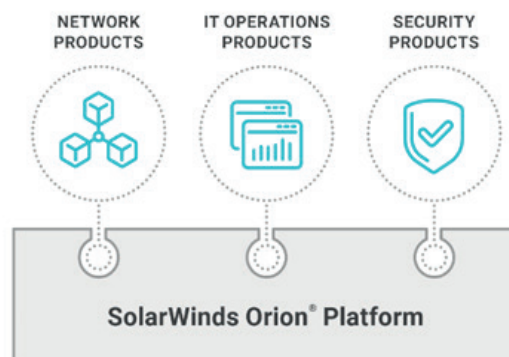
One vendor. One platform. One single pane of glass.

Organizations of all sizes have complex IT environments that make managing IT challenging.

We design our products to be powerful and easy to use, and many are built on a common technology platform, the SolarWinds® Orion Platform, enabling you to implement our products individually and grow as you need. They're highly scalable, and our integrated network and systems performance data is combined from multiple parts of the tech stack to provide a single, unified, application-centric view and experience.

How we see IT differently

- Centralized monitoring and management of your entire IT stack, from infrastructure to application
- Scalable architecture that reaches across your physical, virtualized, and cloud IT environments
- Ability to deploy on-premises, in virtualized environments, and in Microsoft Azure
- Simple, secure, and integrated experience

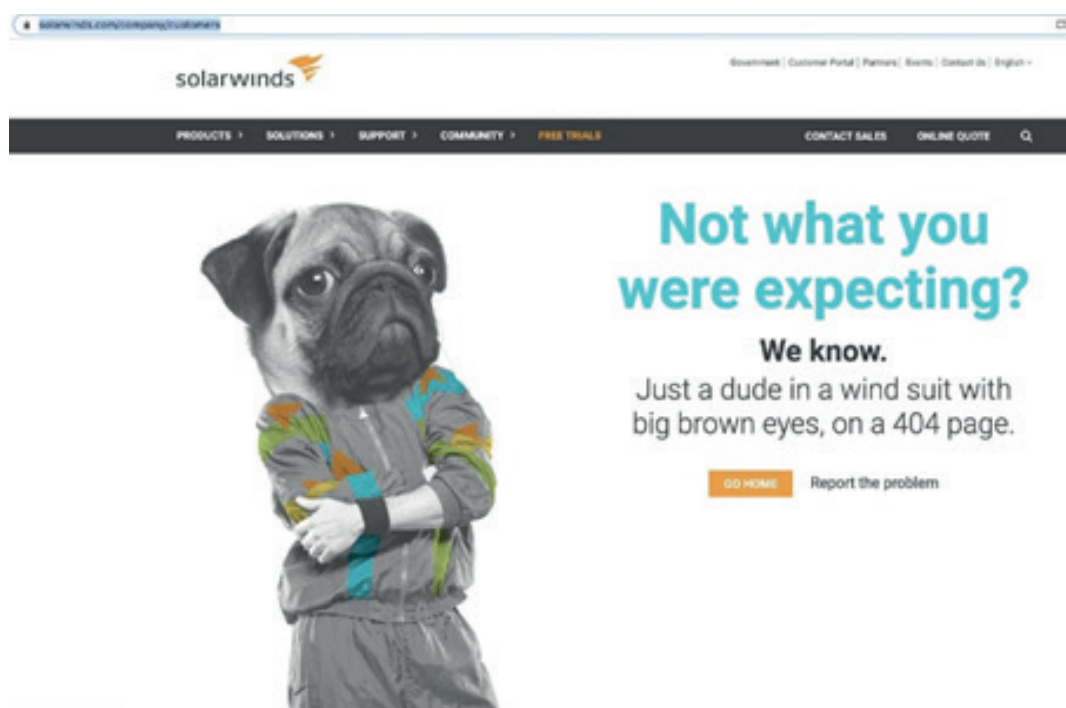
1. ábra: Az Orion platform jellemzői

Incidensek

2019-ben egy biztonsági kutató bejelentést tett a SolarWinds cégnél, hogy a frissítésért felelős szolgáltatásuk hitelesítése **gyenge jelszóval** van védve (solarwinds123), viszont ezzel nem foglalkozott a cég érdemben. 2020 márciusában az APT29 vagy CozyBear nevet viselő hacker kollektíva - akik feltehetőleg az orosz SRV-nek dolgoztak (korábban KGB-ként ismerhetők) - elhelyeztek egy **hátsó kaput** (backdoor) **az Orion platform szoftver frissítése között**. Azok a felhasználók, akik március és június között letöltötték a szoftverfrissítést akaratlanul is **hozzáférést adtak** az SRV-nek a **teljes hálózatukhoz**. Ezt **supply-chain (ellátási lánc) támadásnak** nevezik, mivel a támadni kívánt szervezet egy beszállítóját - és ezáltal a beszállító összes ügyfelét is - célozzák. A támadást sokáig egyetlen szervezet sem detektálta, így a backdoor közel fél évig szabad bejárást biztosított a hacker csapat számára.

A FireEye nevű amerikai szervezet kiterjedt portfólióval rendelkezik a kiberbiztonság defenzív és offenzív oldalán is. A cégnek van egy Red Team csapata, amely az offenzív támadásokat hajtja végre. Utóbbi a bűnszervezetekbe való beépülés és azok támadását szolgálja. Ez a csapat rendelkezett egy kisebb arzenállal felérő támadó kóddal, amelyek sérülékenységek kihasználására alkalmasak, nem beszélve a 0. napi (zero day) sérülékenységek kihasználására épülő támadókódokról.

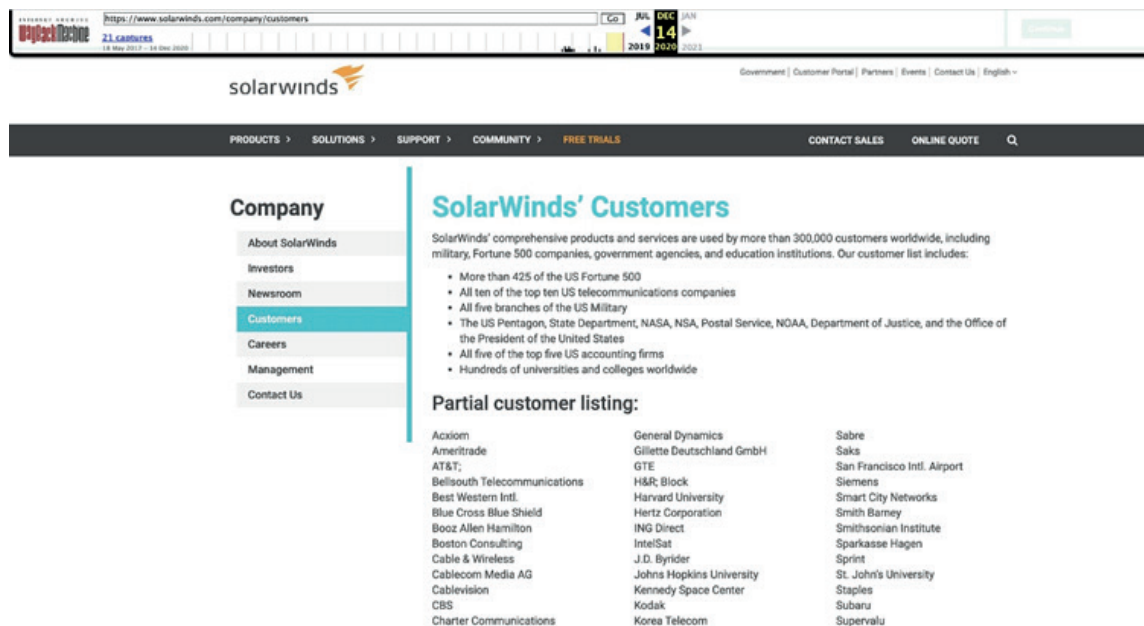
2020. december 8-án a cég bejelentette, hogy egy állami támogatású ismeretlen **hackercsoport bejutott a FireEye hálózatába** és ellopták a támadó kódjaikat. A behatolás felderítése során tapasztalták a biztonsági kutatók, hogy az **Orion platformban található backdoor segítségével juthattak be** a rendszerükbe. A Red Team kódok kiszivárgása után a FireEye kiadott az exploitok észlelésére alkalmas szabálycsomagot*, emellett a helyzet súlyosságának tekintetében felvette a kapcsolatot a rendfenntartó szervekkel is. A kódbázis kompromitációjáról való értesülés után a SolarWinds cég levette ügyfelei listáját a weboldaláról.

2. ábra: Eltávolított ügyféllista

* (https://github.com/fireeye/red_team_tool_countermeasures)

Az Internet Archive alapítvány által működtetett weboldalak tükrözésével foglalkozó szolgáltatás viszont elmentette az oldal eredeti tartalmát.

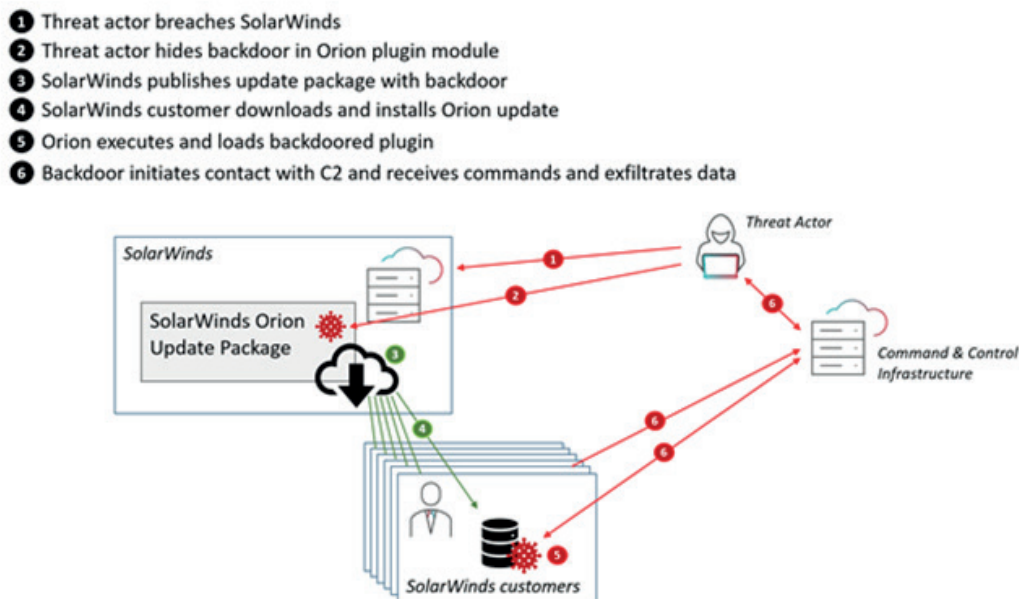
3. ábra: WayBackMachine által megőrzött tartalom

Az előbbieken felsorolt állami szervezeteken kívül a Fortune 500-as listából **425 céget érintett kritikusan** az alábbi incidens. Decembéri bejelentésükben **18.000 ügyfelet** tartottak számon, akik **telepítették a vírusos frissítést**. A Microsoft cég statisztikai adataiból kiderül, hogy **40 cégnél** történtek **szivárogtatások**, amelyek összeköthetőek ezzel a sérülékenységgel. Bruce Schneier biztonsági kutató ezt az incidenst úgy azonosítja, hogy ez **világ szintű kémkedési tevékenység** volt, amely **nem csak Amerika ellen** irányult. A nyomozások még zajlanak, minden nap újabb információk kerülnek elő a támadással kapcsolatban.

Technikai részletek

A támadók közvetlenül nem tudtak hozzáférést szerezni az általuk megcélzott infrastruktúrákhoz, így a szoftver beszállítók között kerestek sebezhetőséget. Egy állami rendszert sokkal jobban védenek, illetve nagyobb a védelmi költségvetés is, mint egy, a privát szférában működő szoftverkészítő cégnél. Az első fázis a **felderítés** volt, amihez a SolarWinds cég ideális célpontot jelentett, mivel a monitorozó rendszerük működéséhez a teljes informatikai infrastruktúrához hozzá kell férni. A támadóknak sikerült **hozzáférést** szerezni **a cég kódtárához**, amelyet még a mai napig sem tudnak, hogy miként juthattak be az elkövetők. A második fázis a fegyverkezés. A szoftver kódját felhasználva készítettek egy **backdoor**-t, amit **sikeresen fel is töltöttek** a kódtárba. Az Orion platform 2019.4 HF verziójáról a 2020.2.1 verzióra való átállás esetén az üzemeltetők ezt a backdoort is telepítettek a rendszerükre. A harmadik fázis, a **terjesztés** a frissítés formájában valósult meg. A **kártékony kódot**, ami egy úgynevezett DLL (Dynamic Link Library), a SolarWinds.Orion.Core.BusinessLayer.dll nevű állomány tartalmazta. Az ártalmas modul a cég tanúsítványával* **digitálisan alá volt írva**. A komponens tartalmazott egy **backdoor**-t, amely egy **távoli szerverrel kommunikált**.

* (Sorozatszám: 0f:e9:73:75:20:22:a6:06:ad:f2:a3:6e:34:5d:c0:ed)

4. ábra: A támadás menete

A FireEye cég **SUNBURST** névre keresztelte el a komponenst és kiadott egy **nyílt forrású detektáló készletet**, amely segítségével a nagyobb IPS/IDS rendszerek és vírusírtók is fel tudták ismerni a támadás jelenletét a belső hálózatokon, illetve a már települt kártevő jelenlétét a számítógépeken*. A rosszindulatú frissítés telepítése után a kártevő elérte a negyedik fázisát, a **támadási fázist**, az életciklusa elején a backdoor **12-14 napig inaktív** állapotban marad. Ez egy bevált módszer ahhoz, hogy sikeresen átverjék az automatizált sandbox futtató környezeteket és vírusírtókat is.

A nyugalmi időszak után a program lekérdezte és **végrehajtotta a parancsokat**, amelyeket „Jobs”-nak nevezett. Ez az utasítás halmaz tartalmazta a fájlok átviteléhez, fájlok futtatásához, rendszer újraindításához, rendszer szolgáltatások inaktiválásához szükséges képességeket.

* (https://github.com/fireeye/sunburst_countermeasures)

A kártevő a hálózati **kommunikációját** az Orion Improvement Program (OIP) protokolljával **álcázta**, amely funkció a kívánt működés esetén a **gyűjtött** telemetria **adatokat** anonimizálva juttatja el a SolarWinds cégnek, így segítve a munkájukat. A gyűjtött felderítési adatokat a program a legitim szoftver konfigurációs fájljaiban tárolta el, így **elrejtve illegitim viselkedését**.

A backdoor több obfuszkált tiltó listával is rendelkezett, amellyel azonosítani tudta a nyomozati szoftvereket, vírusírtókat, amelyek a folyamatokban, szolgáltatásokban vagy hardver illesztő szoftverekben bújhattak meg. Abban az esetben, ha nem talált fenyegetésre okot adó szolgáltatást, a program az internet felől való elérhetőségét az `api.solarwinds.com` domain DNS címének feloldásával ellenőrizte. A trójai ezután a „avsvmcloud.com” domain az ad-hoc generált subdomain értékével **próbálta felvenni a kapcsolatot**, amely DNS válasz formájában visszaadta a C2C (Command and Control) szerver IP címét. Emellett az úgynevezett „A” rekord IP értéke **szabályozta a kártevő működését**, az előre belekódolt végrehajtási lista alapján.

Érdemes megjegyezni azt, hogy a kártevő **szofisztikált DGA** (DomainName Generation Algorithm) algoritmussal rendelkezett, amely azért felel, hogy a domain címeket valamilyen kezdőérték alapján (általában dátum) ad-hoc generálja le, így védekezve a vírusírtó termékek, valamint a rendfenntartó szerverek ellen, akik nem tudják lekapcsolni, illetve szűrni a domain címeket.

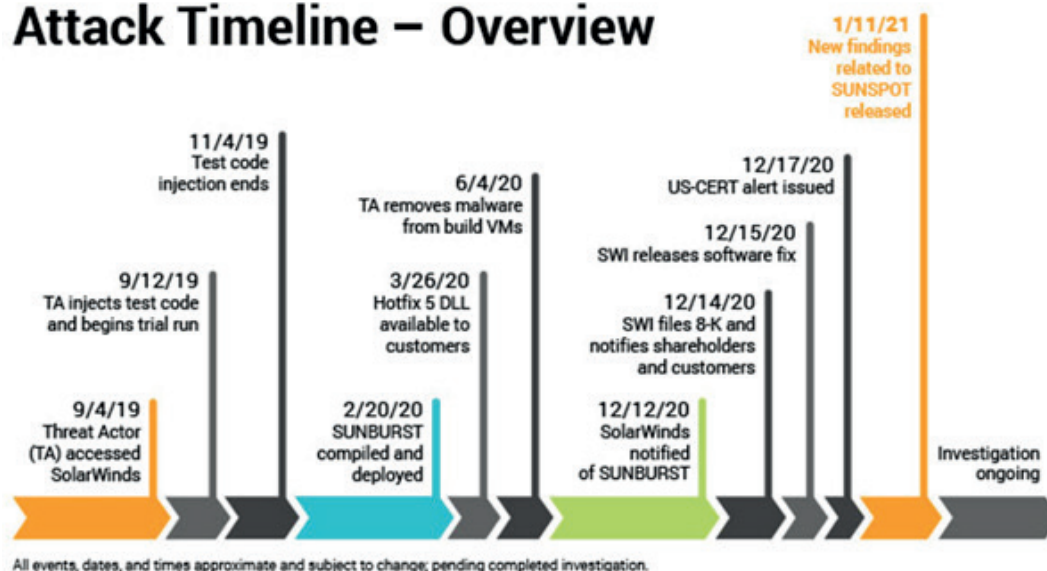
Miután **sikeresen elvégezte a DNS feloldásokat**, a vírus egy **új végrehajtó szálát nyit** a `HttpHelper.Initalize` metódussal, amely a továbbiakban a **C2C kommunikációért felelős**. A malware HTTP POST és GET kéréseket használt, emellett ha adatokat szeretne küldeni a külső szervernek, megváltoztatja a HTTP kérés `content-type` fejlécét „application/json”-ról „application/octet-stream”-re. Az áldozatok könnyebb azonosítása érdekében a kód, egy MD5 alapú `userID`-t generált a hálózati interfészek MAC címéből, a domain címből, és a regisztrációs adatbázis rekordjából*. Az így előállított azonosítót egy egyedi XOR séma segítségével kódolta. A támadók a rendszer kompromitálása után **különböző malware-eket juttattak** a futtató berendezésre, ezzel elérve az ötödik fázist. Ezeket a TEARDROP és BEACON nevű dropperek segítségével juttatták el, amelyek különlegessége, hogy nem interaktálnak az adattároló egységekkel, nem kerülnek kiírásra a diszkre, hanem rögtön a memóriába töltődnek be. A hatodik fázis, a parancs és vezérlés a már említett C&C szervereken keresztül valósult meg.

Zárásképpen az utolsó fázis, a **megszerzendő adatok kinyerése** és a lehető legtovább tartó **rejtőzködés**, amelyet szintén a lehető legszofisztikáltabb módon valósított meg a kártevő. 10 évvel ezelőtt egy tipikus támadásnál átlagosan 300 nap telt el a kezdete és a felismerés között, napjainkban átlagosan 100 nap. A jelenlegi incidens esetén több mint egy év telt el a felismerésig.

*(HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Cryptography\MachineGuid)

Kármentés

Attack Timeline – Overview

5. ábra: A támadás időrendi sorrendje

Nagyon nehéz egy biztonsági incidens után megszüntetni a fenyegetettséget. Az egyetlen jó megoldás „földig égetni” a meglévő infrastruktúrát és újjáépíteni az alapjaitól. Ezt az üzemeltetők is gyorsan belátták, akik a 2020-as ünnepi szabadságukat feláldozva, **igyekeztek újjáépíteni a rendszereket**, de még így sem lehetnek biztosak abban, hogy sikerül teljesen kizárniuk a támadókat. Sok megoldás van, amely segítségével a perzisztens hozzáférés képes túlélni a számítógép és a hálózat újjáépítését. Ilyen volt például az NSA támadó kódja is (TS//SI//REL - IRATEMONK), amely merevlemez firmware-jében megbújva biztosított védelmet a távoli hozzáférést szolgáltató káros szoftvernek. Ez a kód a Equation Group program csomagban volt megtalálható, amelyet a vélhetően orosz hackercsapat, a Shadow Brokers 2016-ban ellopott és közzétett, ezért sejthető, hogy az alábbi támadás az SRV készletében is fellelhető.

Az amerikai belpolitikai helyzet és az incidens közti összefüggés

Az Amerikai Egyesült Államokban 2020. november 3-án megrendezésre került az elnökválasztás. November 7-én Joe Biden átlépte a megválasztásához szükséges elektorszámot, így véglegessé vált, hogy Ő lesz az Egyesült Államok 46. elnöke. December 15-én Amerika teljes figyelmét az elektori választás kötötte le, amelynek következtében az állami szereplőktől **nem kapott elég figyelmet a SolarWinds botrány**. Így fordulhatott elő, hogy 2020 decemberében három különböző forrásból is érkeztek információk az incidenssel kapcsolatban, egyszer Donald J. Trump leköszönő elnöktől, másrészt Joe Biden új elnöktől, továbbá a kongresszus is felszólalt az ügyben. **A felelősség Trump elnököt terhelte**, aki ennek ellenére több napon át sem nyilatkozott a támadásról, végül annyit közölt, hogy lehet Kína áll az ügy hátterében. Eközben a szenátusban egy demokrata jelölt kijelentette, hogy a SolarWinds elleni kibertámadás egyenértékű a háborúval. Biden azt nyilatkozta, hogy Trump elhanyagolta a kiberbiztonságot, illetve Őt okolja, hogy a Belbiztonsági Minisztériumnak (DHS) nem volt akkoriban elnöke. A SolarWinds botrány igen mozgalmas időszakban érte az Egyesült Államokat, a politikusok attól tartottak, hogy ezen incidensen kívül van-e még ellenük folyamatban lévő támadás, amelyről nem tudnak.

A támadás következménye

Nagy valószínűséggel a SolarWinds ellen jogi lépéseket fognak tenni azok a magán és állami cégek, amelyek érintettek voltak a támadásban. Ezek a szervezetek igyekeznek **felmérni az okozott károkat** és **meghatározni az adatlopás mértékét**.

A nemzetközi jog és a diplomácia területén megkezdődtek a szankciók megfogalmazása, válaszlépésre is lehet számítani, de hogy milyen jellegűre, azt még nehéz lenne kitalálni. Barack Obama törekvései, amelyek az USA-Oroszország kapcsolatot próbálták javítani, végképp szertefoszlottak. Az egyik legsúlyosabb kérdés, hogy egy nemzetközi kibertámadásról miért egy privát kiberbiztonsági cégtől kell értesülnie a világnak?

Az incidenst nem egy egyszerű sablonos vírus támadásként kell értelmezni, hanem egy rendkívül összetett, jól megszervezett, nagy költségvetésű, **világméretű kémtevékenységként**.

Hasonló támadásokat technikai oldalon nagyon nehezen lehet megfogni és azt is be kell látni, hogy a kibertérben történő támadásoknak a való életben is következményei vannak. Ez az incidens remek példa arra, hogy miért érdemes **védekezés alapú stratégiára** építeni egy nemzet kiberkompetenciáját, valamint szorosabb információmegosztást szorgalmazni az állami és gazdasági szereplők között. A biztonság megfelelő biztosításának mellékhatásaként felmerülhet a jelenlegi szabadságjogok korlátozása, illetve az egyének feletti állami kontroll.

nki.gov.hu

titkarsag@nki.gov.hu

+36(1)325 7672

Nemzeti Kibervédelmi Intézet

[@nki.gov.hu](https://www.instagram.com/nki.gov.hu)

Kibertámadás!
podcast